

यनकाले रथचक्रस्य प्रवर्त्तनम् । अनेन मनुष्यरथप्रवर्त्तनेन
नीयमानाग्न्यर्थं देवरथ एव प्रवर्त्तितो भवति ॥

अथ मीमांसामुखेन होमनिर्णयं करोति । “ब्रह्मवादिनो
वदन्ति । होतव्यमग्निहोत्रां ३ न होतव्याऽमिति । यद्यजुषा
जुहुयात् । अथयापूर्वमाहुतीर्जुहुयात् । यन्न जुहुयात् । अग्निः
पराभवेत् । तूष्णीमेव होतव्यम् । यथापूर्वमाहुतीर्जुहोति ।
नाग्निः पराभवति” इति । नेयं नित्याग्निहोत्रविषया मीमां-
सा । तस्य पवमानेष्टिभ्य ऊर्द्धं प्रवर्त्तिष्यमाणत्वात् । किन्तु आ-
धानाङ्गमेतत् किञ्चित्कर्म पूर्णाहुतेः प्राक् प्रवर्त्तमानत्वात् ।
पूर्णाहुत्यन्तमग्न्याधानमित्याश्रयायनेनोक्तम् । “अस्य चाधाना-
ङ्गस्याग्निहोत्रस्य मन्त्रेण होमे सति अथयापूर्वत्वं प्रसज्येत । तथा
हि । अग्निहोत्रशब्दोऽत्र नित्याग्निहोत्रधर्मानतिदिशति । नित्या-
ग्निहोत्रे च सूर्यो ज्योतिर्ज्योतिः सूर्यः स्वाहेति” । अयं अहनि
पठितो होममन्त्रः सोऽत्र प्रसक्तः । अहन्येव ह्ययमानत्वात् । प्र-
कृतिभूते त्वग्निहोत्रे रात्रावेवोपक्रमात् । ‘अग्निर्ज्योतिर्ज्योतिरग्निः
स्वाहा’ इति मन्त्रस्य रात्रिहोमाङ्गत्वात् । तेन मन्त्रेण प्रथमम-
नुष्ठाय पश्चात् प्रातःकाले ‘सूर्यो ज्योतिः’ इति मन्त्रेणानुष्ठानमि-
त्येष क्रमः । इह त्वादावेव ‘सूर्यो ज्योतिः’ इति मन्त्रेणानुष्ठा-
नप्रकृतिवैलक्षण्यादथयापूर्वत्वम् । अहोमपक्षे तु आधानेनो-
त्पन्नोऽग्निराहाराभावात् पराभूतोभवेत् । अतो दोषद्वयं परि-
हर्तुं मन्त्रं परित्यज्य तूष्णीमेव होतव्यम् । तथा सति मन्त्रवैप-
रीत्याभावादथयापूर्वत्वदोषो न भवेत् । होमस्यानुष्ठितत्वादग्नेः